

GONAGASLAŠ GIELDA- JA
ODASMAHTTINDEPARTEMEANTA

Died. St. 18

(2017–2018)

Diedáhus Stuorradiggái

Sámedikki doaimma birra 2017

Sisdoallu

1	Álggaheapmi	5	2.3	Sámi kultuvra ja kulturmuittut	8
			2.4	Ealáhusovddideapmi, biras ja	
2	Ráddehusa bargu			areála	9
	sámepolitihkalaš áššiiguin	6	2.5	Bálvalusat ássiide	10
2.1	Sámedikki birra	7	2.6	Ráddádallamat	13
2.2	Sámegielat	7	2.6.1	Ráddádallanvugiid geavaheapmi ..	13

Sierra mielddus: Sámedikki 2017 jahkediedáhus

GONAGASLAŠ GIELDA- JA
ODASMAHTTINDEPARTEMEANTA

Died. St. 18

(2017–2018)

Diedáhus Stuorradiggái

Sámedikki doaimma birra 2017

*Gielda- ja odasmahttindepartemeanta ráva geassemánu 22. b. 2018,
dohkkehuvvon stáhtarádis seamma beaivvi.
(Solberg-ráddehus)*

1 Álggaheapmi

Sámedikki 2017 jahkediedáhusa mearridii Sámedikki dievasčoahkkin njukčamánu 8. beaivvi 2018. Dán stuorradiggediedáhusas áigu ráddehus kom-

menteret muhtun välljejuvvon áššiid Sámedikki jahkediedáhusas.

2 Ráđđehusa bargu sámepolitihkalaš áššiiguin

Ráđđehusa ulbmil lea ahte sápmelaččat álgoálbmogin galget beassat ovddidit gielaset, kultuvrraset ja servodateallimeaset. Sámediggi lea ráđđehusa dehálemos eaktudeaddji ja gulahallanguoibmi sámepolitihkas. Sápmelaččaid álbmotválljen áhahussan Sámediggi buoremusat dovda molsašuvvamiid sámi servodagas, ja das lea maiddái máhttu ja diehtu das mat adnojuvvojit stuorámuš hástalussan sámi sierranas servodagain.

Ovddit stuorradiggeáigodagas ovdánedje ráđđehus ja Sámediggi buori muddui mángga dehálaš sámepolitihkalaš áššis. Dál áigu ráđđehus čuovvolit mángga stuorra proseassa mat leat álgahuvvon.

Jagi 2014 čakčamánuš áhahii ráđđehus, ovttasráđiid Sámedikkiin, sámi giellalávdegotti. Lávdegoddi geigii iežas raportta NAČ 2016: 18 *Váibmogiella*, golggotmánu 10. beavvi 2016, gč. válldahallama kapihttalis 2.2 Sámeielat. Jeløya-julggastusas daddjojuvvo ahte ráđđehus áigu čuovvolit raportta ovttasráđiid Sámedikkiin.

Sámeielaláš gelbbolašvuohta lea eaktun dasa ahte sámeielat sáhttet seailuhuvvot boahtteáigái. Skuvllain ja mánáidgárddiin váilot erenoamážit eanebut geat sáhttet oahpahit sámeielat ja sámeillii. Ráđđehus lea jagi 2017 álggahan doaibmabijuid čoavdin dihtii dán hástalusa, gč. válldahusa kapihttalis 2.2 Sámeielat ja kapihttalis 2.5.3 Máhttu.

Jagi 2017 reviderejuvvon natióalabušehtas lasihuvvui juolludus sámi mánáidgárdefálaldahkii 5 milj. ruvnnuin. Doarjjalasiheapmi jotkojuvui jagi 2018. Ráđđehus atná doarjjalasiheami dárbašlázžan mánáidgárddiid ođđa rámmaplána geažil ja NAČ 2016: 18 *Váibmogiella* čuovvoleami geažil. Ráđđehus lea dan lassin juolludan ruđaid doaibmabijuide maiguin galget rekrutteret eanet sámeielat oahpaheddjiid, gč. maiddái válldahalama čuoggás 2.5, vuollelis.

Jeløya-julggastusas daddjojuvvo ahte ráđđehus áigu joatkit iežas čuovvolanbarggu Sámi vuogatvuodálávdegotti raporttain NAČ 2007: 13 *Odda sámeriekti*, ja áigu vuoruhit láhkamearrideami ráđđádallamiid várás áigodaga álggus. Jus Sámedikki dievasčoahkkin lea ovttamielaláš, de áigu ráđđehus ovddidit proposišuvvna ráđđádallami-

idda guoski láhkanjuolggadusaid birra Stuorradiggái ovdal geasi 2018, gč. válldahusa kapihttalis 2.6.1 Ráđđádallanvugiid geavaheapmi.

Ráđđehus ja Sámediggi leat soahpan ahte jagi 2019 rájes áhahuvvo ođđa bušehttamálla Sámedikki várás, mas jahkásaš juolludeami ulbmila mielde galggašedje čohkkejuvvo ovtta bušehtapostii stáhtabušehtas. Jagi 2019 rájes áigu ráđđehus ovddidit Stuorradiggái juohke gida boahtteáigái ráhkkaneaddji diedáhusa sámi diliid birra. Diedáhus galgá čilget diliid oanehaččat. Dat galgá buktit ovdan mearkkaid mat muitalit mo sámeielat, sámi kultuvrra ja sámi servodateallima dili nuppástuvvet, ja vel mo bálvalusfálaldat sámi ássiide rievda. Dasto galgá diedáhus čilget ráđđehusa ulbmiliid sámepolitihkas ja maid dat atná dehálemos hástalussan ovddos guvlu. Sámedikki árvoštallamat galget boahit čielgasit ovdan. Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta áigu 2019 stáhtabušehttaevttohusas čilget guđemuš bušehttakapihttalat ja -poasttat mat leat eará departemeantaid bušehtain, galget čohkkejuvvo. Departemeanta áigu maid válldahallat dan ođđa ortnega bargorutiinnaid mat gullet jahkásaš diedáhusaide Stuorradiggái, ja áigu dan ge válldahallat mo suorgeovddasvástáduš galgá fuolahuvvot.

Norga, Ruotta ja Suopma loahpahedje davviriikkaláš sámekonvenšuvvna šiehtadallamiid jagi 2016. Sohppojuvvon konvenšuvdnateavsta mearridedje šiehtadallansáttagottiid jodiheaddjit ođđajagemánuš 2017. Konvenšuvdna láhčá oktasaš rievttaláš rámmavuogádaga Norgii, Ruttii ja Supmii mii lea heivehuvvon davviriikkaláš sámi kontekstii. Konvenšuvvna bajimus ulbmil lea ahte sámit galget beassat seailuhit, geavahit ja ovdánahttit gielaideaset nu ahte riikkaráját nu unnán go vejolaš dan hehttejit. Sámi parlamentáraláš ráđdi giedahalai juovlamánuš 2017 konvenšuvdnateavsta čuovvoleami, ja mearride dje dan oktavuodas ahte sii háliidit čadahit muhtun nuppástuhttimiid teavsttas. Norga ii leat vuos mearridan oavila das galgá go leat vejolaš ođđasit šiehtadallat konvenšuvdnateavsta árvalusa. Ášši sorjá das ahte buot golmma riikkas lea ovttamielalášvuohta ođđasit šiehtadallat konvenšuvvnas

daid čuoggáid maid Sámi parlamentáralaš ráđđi váldá ovdan.

Stuorradiggi mearridii geassemánu 20. beavvi 2017 ásahit kommišuvnna mii galgá geahčadit dáruiduhttinpolitihka maid sámít ja kvenat fertedje gillát. Ráđdehus lea ovttaoavilis ahte dárbašuvvojit eanet dieđut ja rabasvuohta dáruiduhttinpolitihka ja dan váikkuhusaid birra. Seammás deattuha ráđdehus dehálažžan čuovvolit sámpolitihkalaš proseassaid mat leat jođus.

2.1 Sámedikki birra

Vuodđolága § 108 nanne:

«Stáhta eiseválddit leat geatnegahttojuvvon láhčit dili nu ahte sámi álbmotčearda sáhtta seailuhit ja ovddidit iežas giela, kultuvrra ja servodateallima.»

Vuodđolágaparagrafa 108 addá sámiide vejolašvuođa árijalaččat fuolahit iežaseroštumiid. Paragrafa hábmejumi jurdda lea giela, kultuvrra ja servodateallima suodjaleapmi ja ovddideapmi.

Sámediggi ásahuvvui geassemánu 12. beavvi 1989 lága nr. 56 Sámedikki ja eará sámi riektedilálašvuođaid (sámelága) vuodul. Sámelága ovda bargguin deattuhuvvui ahte Sámedikki válddi galgá sáhttit ovddidit, ja ahte dat galgá čadat árvvoštallojuvvot, gč. Od.prp. nr. 33 (1986–87) ja Evttoh. O. nr. 79 (1986–87). Viidáseappot deattuhuvvui ahte sámiide «galgá miedihuvvot mearkkašahti iešmearrideapmi ja váikkuhanfápmu áššiin mat leat erenoamáš dehálaččat sámi kultuvrii», gč. Od.prp. nr. 33 (1986–87).

Sámediggi lea dadistaga ožžon eanet dadjamuša dain áššiin mat gusket sámiide. Sámedikkis lea mearridanváldi mángga suorggis dakkár áššiin mat leat sámi álbmoga várás. Seammás lea Sámediggái miedihuvvun váikkuhanfápmu go dat lea ožžon vejolašvuođa váikkuhit mearrádusaide buot áššiin mat Sámedikki mielas gusket sámiide.

Stáhtas lea geatnegasvuohta ráđđádallat Sámedikkiin ja ulbmil lea juksat ovttamielalašvuođa dakkár áššiin main eiseválddit háliidit čadahit doaimbajuid ja láhkamearrádusaid mat njuolggasáhttet váikkuhit sámi beroštumiide, gč. ILO-konvenšuvnna nr. 169 art. 6 ja dokumeantta *Bargomeanut ráđđádallamiidda gaskal stáhtalaš eiseválddiid ja Sámedikki*.

Buot departemeanttain lea ovddasvástáduš čuovvolit stáhta sámpolitihka iežaseroštumiid. Gielda- ja ođasmahttindepartemeanttas lea ovddasvástáduš oktiiveivehit stáhta politihka mii

guoská sámiide Norggas, ja dat galgá oáčohit áigái ollisvuođa ja oktavuoda surggiid ja háldda-husdásiid rasttideaddji politihkkii.

Jagi 2017 hálldašii Sámediggi oktiibuot 465,7 milj. ruvnnu. Sámedikki váikkuhangaskaopmereketdoallu čájeha ahte Sámediggi juogadii buohkanassii 300,1 milj. ruvnnu doarjjan iešguđetlágan ulbmiliidda. Sámediggi lea välljen várret 125,8 milj. ruvnnu kultuvrii, 82,5 milj. ruvnnu gillii ja 43,3 milj. ruvnnu máhttui.

Sámedikki jagi 2017 doaibmagolut ledje 159,9 milj. ruvnnu. Dán supmis vuoruhii Sámediggi várret 36,3 milj. ruvnnu politihkalaš doibmii, ja dan supmis ledje stuorámuš gollopoasttat dievasčoa-hkkin ja sámediggeráđđi. Hálldahuslaš golut dahke 123,6 milj. ruvnnu jagi 2017. Sámedikki hálldahusas ledje 142 jahkebarggu juovlamánu 31. beavvi 2017.

Sámedikki 2017 jahkeretketdoallu čájeha posi-tiiva dássádaga 5,6 milj. ruvnnuin.

Jagi 2017 oáččui Sámediggi juolludemiid Mánáid- ja dáseárvodepartemeantta, Dearvvašvuođa- ja fuolahusdepartemeantta, Dálkkádat- ja birasdepartemeantta, Gielda- ja ođasmahttin-departemeantta, Kulturdepartemeantta, ja Máhtto-departemeantta bušehtaid bokte.

Sámediggi hálldašii maiddái jagi 2017 oktiibuot 11,8 milj. ruvnnu sturrosaš lassejuolludusaid ja doarjagiid. Ruđaid stáhtalaš oassi juolluduvvui Gielda- ja ođasmahttindepartemeantta čielggadus-sii (NAČ 2016: 18 *Váibmogiella*), Kulturdepartemeantta (doarjja sámi valáštallamii), Olgoriikade-partemeantta (riikkaidgaskasaš bargui) ja Riikka-antivára bušehta bokte.

Sámediggi hálldašii maid ruđaid Romssa, Davvi-Trøndelága, Lulli-Trøndelága ja Nord-lándda fylkkasuohkaniin ja Troandima suohkanis bargui Tráante 2017 nammasaš 100-jagi ávvude-miin mas ávvudedje sámiid vuosttaš jahkečoa-hkkima – ja Sámi Giellagáldu – Davviriikkaid fága- ja resursaguovddáži.

2.2 Sámegielat

Sámegielaid seailuheapmi ja nanosmahttin lea hui dehálaš go áigumuš lea suodjalit ja ovddidit sámi kultuvrra ja servodateallima. Vuoigatvuohta sámegiela geavahit go olmmoš deaivvada almmo-lašvuođain ja vuoigatvuohta oahppat sámegiela ja oážžut oahpahusa sámegillii leat dehálaš vuoigatvuođat sámiide álbmogiin.

Sámedikkis lea guovdilis doaibma sámi giella-barggus. Seammás lea Norgga eiseválddiin váldoovddasvástáduš. Stáhta ovddasvástáduš lea

láhčit ahte sámegeielat suodjaluvvojit ja ahtanuššet. Almmolaš doaimmahusain lea ovddasvástádus iežaset bargosuorggis vuhtii váldit sámegeiela geavaheddjiid vuoigatvuođaid.

Sámediggi juogadii jagi 2017 buohkanassii 82,5 milj. ruvnnu iešgudetlágan gielladoaimmaide. Earret eará leat ruđat juogaduvvon gielddaide/suohkaniidda ja fylkkagielddaide/fylkkasuohkaniidda mat gullet sámegeiela hálldašanguvlui, sámi giellaguovddážiidda ja Sámi Giellagáldu – Davviriikkaid sámi fága- ja resursaguovddáži. Ruđat leat maid geavahuvvon Sámedikki doarjjaortnegii mii lea giellaprošeavttaid várás ja ohcanvuđot stipeandortnegii mii lea sin várás geain lea sámegeiella fágan joatkkaskuvllas.

Sámi Giellagáldu – Davviriikkaid sámi fága- ja resursaguovddáš, maid Norgga, Ruota ja Suoma sámedikkít ásahedje jagi 2013, lea oktasaš davviriikkalaš giellaorgána mii deattuha gielladivššu, giellaovddideami ja terminologíjaovdánahttima. Ráđdehus lea sihkkarastán guovddáža Norgga beale ruhtadeami lasihettiinis Sámedikki bušehta 2 milj. ruvnnuin stáhtabušehtas jagi 2015 rájes. Ruotta ja Suopma ruhtadedje guovddáža EU-programma bokte mii galgá ovddidit sosiála ja ekonomalaš integrašuvnna riikkarájáid rastá regi-onála ovtasbargamiin (Interreg) miessemánu lohppii jagi 2018. Gielda- ja odasmahttindepartemeanta áigu digaštallat Sámi Giellagáldu viidasat ruhtadeami hárrái sámedikkiiguin ja Ruota ja Suoma ovddasvástideaddji departemeanttaiguin.

NÁČ 2016: 18 *Váibmogiella*, geigejuvvui Gielda- ja odasmahttindepartementii ja Sámediggái golgotmánánu 10. beaivvi 2016. Raporta lei gulaskuddamis gitta 2017 njukčamánu rádjai. Departemeanttat ja Sámediggi leat dál árvvoštallagoahtán lávdegotti evttohusaid. Vejolaš láhkari- evdadusaid ja doaibmabidjoárvalusaid hárrái galget leat ráđđádallamat Sámedikkiin. Ráđdehusa ulbmil lea hábmet njuovžilis njuolggadusaid sámegeiela várás, ja mat vuhtii váldet báikkis báikái mol-sašuvvi hástalusaid ja dárbbuid mat leat gielddain ja sámegeiela geavaheddjiin.

Čielggadusa NÁČ 2014: 8 *Dulkon almmolaš suorggis – riektesihkkarvuoda ja ovttaárvosašvuoda ášši* čuovvleapmin lea ráđdehus álggahan barggu lágain dulkoma birra almmolaš suorggis.

Álbmotregistarlága mielde sáhttet diedut sámegeiela birra registrarastojuvvot Álbmotregistarii. Mearrádus lea čuovvoluvvon álbmotregistarláhkaásahusas mas rahppojuvvo vejolašvuolta registrarastit golbma sámegeiela maidda leat biddjujuvvon oktagaslaš vuoigatvuođat sámegeielaid (davvisámegeiela, julevsámegeiela ja lullisámegeiela) hálldašanguovllus. Mearrádus doaibmagoahtá

dan beaivvi rájes go Vearrodirektoráhta dan mearrida ja addá sámegeielagiidda vejolašvuoda registrarastit iežaset namahuvvon golbma giela ovtta dahje eanebu geavaheaddin. Vearrodirektoráhta fuolaha dán dan prošeavttas mii ođasmahtta Álbmotregistara. Registrarastin lea eaktodáhtolaš ja galgá dahkkojuvvo olbmo iežas diedihemiin.

2.3 Sámi kultuvra ja kulturmuittut

Sámediggi lea dehálaš eaktudeaddji sámi dáidaga ja kultuvrra ovddideamis. Seammás lea riikkalaš, guvllolaš ja báikkálaš eiseváldiin ovddasvástádus láchit sámi kultuvrii buriid ovdánanvejolašvuođaid.

Dat oassi Kulturdepartemeantta juolludusas mii juolluduvvo njuolggá Sámediggái, galgá váikkuhit veahkin dasa ahte Sámedikki bargguinis juksá iežas váldoulbmiliid dáidda- ja kultursuorggis. Jagi 2017 lei juolludeapmi 81,9 milj. ruvnnu. Sámediggi hálldaša juolludeami iežas vuoruhemiid vuođul.

Jagi 2017 juolludii Sámediggi 125,8 milj. ruvnnu iešgudet kulturulbmiliidda. Dán supmis juogadii Sámediggi 84,8 milj. ruvnnu doarjjan iešgudet sámi kulturásahusaide, nugo kulturvie-suide, kulturgaskkustanasahusaide, teáhteriidda, festiválaide ja dávvirvuorkkáide. Dasto juogadii Sámediggi 15,4 milj. ruvnnu dakkár doaibma-bijuide mat veahkin váikkuhit dasa ahte dáiddarat ožžot buriid ja vuorddehahti rámmae-avttuid iežaset doaibmamii. 22,9 milj. ruvnnu juolluduvvui sámi girjjálašvuhtii ja mediaide ja 2,8 milj. ruvnnu fas várrejuvvui sámi valáštallamii.

Jeløya-julggastusas daddjojuvvo ahte ráđdehus áigu gárvvistit Saemien Sijte – lullisámi musea ja kulturguovddáža Snoasas. Statsbygg lea Kulturdepartemeantta dáhtu mielde ráhkadan ođđa geahpiduvvon ovdaprošeavtta Saemien Sijte ođđa vistti huksenprošeavtta várás. Jagi 2015 ja jagi 2016 juolluduvvojedje ruđat ovdaprošeaktii. Ovdaprošeakta ođđa, geahpiduvvon huksenprošeavtta várás gárvvistuvvui geassemánu 2017.

Jagi 2017 válbmii Statsbygg vejolašvuoda-guorahallama mii árvvoštallai molssaevttolaš čovdosiid háhkan dihtii buriid lanjaid Sámi Našunálateáhterii Beaivváži Guovdageidnui, Sámedikki gohččuma mielde. Jagi 2017 bidje Máhttodepartemeanta ja Kulturdepartemeanta Statsbyggii doaibmamuššan ráhkadit konsept-taválljennotáhta mii fátmasta sihke Beaivváža ja Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoaluskuvlla. Konsept-taválljennotáhta galgá sáhttit doaibmat mearrá-

dusvuoddun háhkan dihtii bissovaš vistti(id) gos leat heivvolaš lanjat guktuid áshusaide.

Jagi 2017 álggahedje Máhtdepartemeanta ja Sámediggi ságastallamiid ráđđehusa odđa kultur-diedáhusbarggu oktavuodas.

Tráante 2017 ávvudeami doalut lágiduvvojedje olles vahku Troandimis guovvamánu 6. beavvi birrasiid. Miehta Sámi ge leat lágiduvvon ávvodalut. Tráante 2017 lei Sámedikki, Davvi- ja Lulli-Trøndelága fylkkasuohkaniid ja Troandima suohkana gaskasaš ovttagoprošeahta. Doaibmit leat ruhtadan proševttaid, ja proševttat ožžo maiddái 1 milj. sturrosaš lassejuolludusa Gielda- ja odasmahttindepartemeanttas ja 3 milj. ruvdnosaš juolludusa Kulturdepartemeanttas jagi 2016.

Sámi kulturmuittut leat dehálaččat identitehta- ja servodathuksemiidda ollu sámi báikkálaš servodagain. Kulturmuittut buktet oidnosii sámi kulturbirrasiid ja sámi leahkima, ja dat gaskkustit máhtuid ja dieđuid mat gullet sámi eallineavttuide, birgenstrategiijaide, resursageavaheapmái, oskugovahallamiidda ja heivehallamiidda eanadahkii. Sámedikkis lea hálddašanovddasvástáduš sámi kulturmuittuin. Jagi 2017 juolluduvvui 3,5 milj. ruvnnu sámi kulturmuittobargguide Dálkkádat- ja birasdepartemeantta bušehta bokte. Regiovdnaodastusa oktavuodas, ja kulturmuittolága odđa lánkaásahusa oktavuodas áigu Dálkkádat- ja birasdepartemeanta árvvoštallat sirdit válddi Sámediggái kulturmuittosuorggis, seamma lánkai go odđa regiovnnaide ge.

Riikkaantikvára čadahii áigodagas 2012–2017 proševtta mas buot automáhtalaččat ráfáiduhthuvvon, sámi visttit identifiserejuvvojedje ja registrerejuvvojedje. Sámediggi lea jodihan visteregistrerema proševtta ja lea ožžon ruđaid dan ulbmili Riikkaantikvára bušehta bokte. Sámediggi lea ožžon lasi ruđaid Riikkaantikváras čoahkkáigeassin ja gárvvistan dihtii visteregistrerema proševtta bohtosiid jagi 2018.

Dálkkádat- ja birasdepartemeanta ja Sámediggi ledje ovttaoavilis das ahte rievdi 100-jagi rádjá man mielde sámi kulturmuittut automáhtalaččat ráfáiduhthuvvojit, ovddasguvlui lagaš boahhteáiggi sáhtta šaddat hástalussan. Departemeanta lea buktán ovdan dakkár nuppástuhtinevttohusa kulturmuittoláhkii ahte mearriduvvošii bissovaš ráfáiduhhtináigi. Stuorradiggi galgá meannudit lánkaevttohusa jagi 2018.

2.4 Ealáhusovddideapmi, biras ja areála

Ráđđehusas lea áigumuš iežas politihkain lánčit vejolašvuoda árvoháhkamii ja barggahussii Norgga ekonomii ja buot osiin. Jeløya-julggastusas daddjojuvvo ahte ráđđehus áigu vuoruhit váikkuhangaskaomiid mat nannejit odđahutkama ja odđaásahemiid riikka buot osiin. Dasto daddjojuvvo ahte ráđđehus áigu ovddidit sámi ealáhusaid, maiddái mátkeealáhusaid ge, mat čatnasit sámi kultuvrii ja árbevirolaš sámi ealáhusaide.

Váikkuhangaskaomiidiguin váikkuha Sámediggi šaddui ja ovdáneapmái, earret eará vuoddoealáhusain, kulturealáhusain ja sámi mátkeealáhusain. Jagi 2017 juogadii Sámediggi buohkanassii 32,8 milj. ruvnnu iešguđet ealáhusulbmiliidda. Dan supmis juolludii Sámediggi 7,1 milj. ruvnnu doaibmabijuide mat galget váikkuhit vuoddoealáhusaid bisuheapmái ja ovdáneapmái. 5 milj. ruvnnu addojuvvojedje doaibmabijuide mat sáhttet dagahit ahte sámi dáidda- ja kulturvuđot bargosajit lassánit, ja 13,5 milj. ruvnnu fas addojuvvojedje doaibmabijuide mat galget buoridit gánnahttivuoda, gálvojođu ja rekrutterema duodjeealáhusas. Sámediggi juogadii maiddái 7,2 milj. ruvnnu doaibmabijuide mat galget ovddidit sláddjes ealáhusaid, árvoháhkama ja odđaásahemiid.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ovddidii 2017 gida Stuorradiggediedáhusa 32 (Died. St. 32 (2016–2017)) *Boazodoallu – guhkes árbevierru – erenoamáš vejolašvuodat*. Diedáhusas digaštallojuvvojit strategiijat mat lánčtet diliid nu ahte ealáhus buorebut galgá nákket geavahit iežas potentiála ja vejolašvuodaid ulbmillaččat ja márkandiolaččat.

Gežaldat boazodoallolága ollislaš geahčadeami birra maid Sámediggi buvttii ovdan iežas jagi 2017 jahkediedáhusas, digaštallojuvvui ráđđádallamiin boazodoallodiedáhusa birra. Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta oaivil lea leamaš ahte boazodoalloláhka ii galgga ollislaččat geahčaduvvot. Dat oaidnu ii leat rievdan dan rájes go diedáhus biddjojuvvui ovdan. Čujuhuvvo Stuorradikki diedáhusgiedahallamii, gč. Evttoh. 377 S (2016–2017). Lávdegotti eanetlohku ii miehtan unnitlogu evttohussii ollislaččat geahčadit boazodoallolága, ja das maiddái boazodoalu kollektiiva buhtadanovddasvástáduša.

Jeløya-julggastusas daddjojuvvo ahte ráđđehus áigu bargat dan ovdii ahte Norgga-Ruota boazoguohtunkonvenšuvdna vuolláičállojuvvo. Go jagi 1972 konvenšuvdna loahpai doaibmamis jagi 2005, de ii leat leamaš mii ge konvenšuvnnaid Norgga ja

Ruota rájá rasttideaddji boazodoalu hárrái. Šiehtadallojuvjon evttohusa leat riikkat jagi 2009 rájes digaštallan. Ruota bealde leat čadahuvvon viiddis juridihkalaš ja ekonomalaš áššiid čielggadeamit. Geasset 2017 diedihii Ruotta ahte sii eai sáhte dohkkehit konvenšuvnna dálá hámis, ja ahte riikkat galggašedje ain joatkit šiehtadallamiid. Norgga bealde leat biehttalan šiehtadallamis fas. Riikkain lea ain oktavuoha ja ulbmil oačchohit áigái konvenšuvnna.

Nussir ASA ozai Minerálahálddašeami direktoráhtas doaibmakonsešuvnna miessemánu 6. beaivvi 2016 veaikegávdnosa ruvkemii Fálesnuori suohkanis Finnmárkkus. Dakkár ruvke váikkuhivččii guovllu boazodollui. Ohcan sáddejuvvui gulaskuddamii geassemánus 2017. Maŋnago Sámediggi manai vuostá dohkkehit doaibmakonsešuvnna ohcama, de sáddejuvvui ášši Ealáhus- ja guolástusdepartementii giedáhallamiid, gč. minerálaháldda § 17 viđat lađđasa gč. § 43 njealját lađđasa. Čadahuvvui geahčadanfinadeapmi guovllus ja konsultašuvdna guvttiin guoskevaš orohagain miessemánus 2018. Dasto lea Finnmárkkuopmodat eanaeaggádin sádden ášši Gona-gassii Gielda- ja odasmahttindepartemeantta bokte, finnmárkolága § 10 njuolggadusaid vuodul.

Sámediggi ja Ealáhus- ja guolástusdepartemeanta sohpe jagi 2013 ráđđádallannjuolggadusaid hárrái mat galget leat guolástusáššiid várás. Sámediggi ja Ealáhus- ja guolástusdepartemeanta leat soahpan digaštallat bissovaš ráđđádallamiid jeavddalašvuoda oktilis regulerenmearrádusaid oktavuodas. Ulbmil lea gávnnaht Sámedikki ja departemeantta gaskasaš rutiinnaid mat sihkkarastet buoret vejolašvuoda daidda politihkalaš ráđđádallamiidda mat eai gula rutiinnalaš regulerenmearrádusaide. Ealáhus- ja guolástusdepartemeanta ráđđádallá áinnas ge Sámedikkiin mearradoalu birra, go guovdilis ášši gullá ráđđádallanšiehtadusa rájaid siskkobeallái. Dan hárrái lea departemeanttas leamaš gulahallan Sámedikkiin mángii jo.

Sámedikki jagi 2017 jahkedieđáhusas bohtá ovdan ahte Sámediggi lea evttohan eret cealkit iežas ráđđádallanšiehtadusa Norgga čázádat- ja energijadirektoráhtain. Oljo- ja energijadepartemeanta čujuha dasa ahte geatnegasvuoha ráđđádallat gusto beroškeahhtá das ležžet go orgánain guovttebeallasaš šiehtadusat. Muhtun prinsihpat das mo ráđđádallamat Sámedikkiin galget dáhpáhuvat, leat válddallojuvjon Storradiiggedieđáhusas 25 (Died. St. 25 (2015–2016)) *Fápmu nuppástussii* čuoggás 15.4.3. Muđuid čujuhuvvo sámi vuoigatvuodálávdegotti ja ráđđádallangeatnegasvuoda evttohuvjon lánkanannema čuovvole-

apmái, ja vel daidda rievdadusaide mat doppe leat árvaluvvon.

Ráđdehus áigu sihkkarastit stuorra boraspireslájaid ceavzilis máddodagaid boraspiresoahpamuša mielde, ja seammás geahččalit vuolidit riidodási. Nu lea áigumuš oazžut nu viiddis doarjaga go vejolaš iežas boraspirehálldašeapmái. Boraspirehálldahusas lea alla gearggusvuoha vai lea vejolaš beaktilit jávkadit daid boraspiriid mat áitet dahkat stuorra vahágiid.

2.5 Bálvalusat ássiide

Ráđdehusa áigumuš lea sihkkarastit ovtadássásaš bálvalusfálaldagaid olles álbmogii, beroškeahhtá ássiid geografalaš, gielalaš ja kultuvrralaš duogážis. Sámediggi lea guovddáš gulahallanguoibmi stáhtalaš, guvllolaš ja báikkálaš eiseválddiide geain lea ovddasvástáduš fálaldagaid doaimmahit sámi álbmogii.

Sámediggi oaččui jagi 2017 5,5 milj. ruvnnu juolludussan Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeantta bušeahtas. Juolludus gokčá Sámedikki hálddahuslaš goluid mat leat dearvvašvuoda ja sosiála ossodagas, ja dagaha ahte Sámediggi sáhtta buktit evttohusaid guovddáš eiseválddiide ja sáhtta gulahallat dearvvašvuodafitnodagaiguin. Ruđat gokčat maiddái doarjagiid iešguđetlágan proševttaid mat leat dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusain. Jagi 2017 jugii Sámediggi 3 milj. ruvnnu dakkár doarjjan.

Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta lea addán Dearvvašvuoha Davvi regionála dearvvašvuodafitnodahkii sierra ovddasvástádussan fuolahit ahte sámi álbmot oazžu seamma buriid dearvvašvuoda- ja fuollabálvalusaid go álbmot muđuid. Storradiiggedieđáhusa 11 (Died. St. 11 (2015–2016)) *Nationála dearvvašvuoda- ja buohceviessoplána* mielde galgá Dearvvašvuoha Davvi regionála dearvvašvuodafitnodat fuolahit ain viidasat strategiijalaš spesialistadearvvašvuodabálvalusaid sámi álbmogii daid rájaid ja prinsihpaid siskkobealde mat bohtet ovdan plánas. Dearvvašvuoha Davvi regionála dearvvašvuodafitnodat lea bovden Sámedikki strategiijaplána barggu johtui bidjamiid. Dasto leat Dearvvašvuoha Davvi regionála dearvvašvuodafitnodat ja Sámediggi vuolláičállán ovtasbargošiehtadusa mii galgá ain eambo ovdidit dakkár spesialistadearvvašvuodabálvalusa mii sihkkarastá sámi álbmogii vuoigatvuoda oazžut seamma buriid dearvvašvuodabálvalusaid go álbmot muđuid.

Sámedikkiin lea jagi 2017 gulaskuddojuvjon bargamušdokumeantta hárrái mii lea regionála

dearvvašvuodafitnodagaid várás jahkái 2018. Sohppojuvvui ahte regionála dearvvašvuodafitnodagat galget váikkuhit dasa ahte dearvvašvuodabálvalusat mánáide ja nuoraide mánáidsuodjalusas buoriduvvojit ain eambbo, nu ahte sámi mánáid gielalaš ja kultuvrralaš duogáš vuhtii válđojuvvo. Regionála dearvvašvuodafitnodagat galget maid álggahit doaibmabijuid mat buoridit sámi čohkkájeddjiid vejolašvuoda oazzut psykalaš dearvvašvuodasuodjalusa giddagasain.

Sámediggi lea máŋgga dilálašvuodas dovddahan ahte háliida sierra demeansaplána sámi álbmoga várás. Ráđdehusa Demeansaplána 2020 lea buot olbmuid várás geain lea demeansa ja sin oapmahaččaid várás beroškeahhtá sin orrunbáikkis, agis, kultuvrralaš dahje gielalaš duogázis jna. Demeansaplána 2020 váldoprinsihpain okta lea ahte bálvalusain galgá olmmoš leat guovddázis. Juohke olbmo bálvalusfálaldaga hábmedettiin nappo galgá deattuhuvvot diehtu olbmo eallinhistorijás, iešvuodas, kultuvrralaš duogázis, dearvvašvuodadilis ja vieruin, ja lassin vel dieđusge diehtu kognitiiva hedjoneamis maid demeansa dagaha.

Buohccisiiddaid ja ruovttubálvalusaid ovddidanguovddáš sámi álbmoga várás, Dearvvašvuodadirektoráhta ja gielddalaš demeansakoordináhtor barget ovtta heivehan dihtii demeansa kártenreaiddu sámi álbmogii. Demeansaplána 2020 oanehis veršuvdna lea jorgaluvvon davvisámegillii. Diehtujuohkinfilbma demeanssa birra lea ráhkaduvvomin davvisámegillii.

Mánáid- ja dásseárvodepartemeanta bijai njukčamánu 31. beaivvi 2017 ovdan Prop. 73 L (2016–2017) *Rievdadusat mánáidsuodjaluslágas (mánáidsuodjalusodastus)*. Dán barggu oktavuodas leat čadahuvvon ráđđádallamat Sámedikkiin.

Mánáid, nuoraid ja bearašdirektoráhta oaččui jagi 2017 doaibmamuššan čielggadit lea go dárbu ásahtit gelbbolašvuodabirrasa sámi mánáidsuodjalusa várás. Seammas sii ožžo doaibmamuššan guorahallat lea go dárbu doaibmabijuide mat sihkkarastet sámi mánáid erenoamáš vuoigatvuoda fuolahit iežaset gielalaš ja kultuvrralaš duogáza, ja lea go dárbu álggahit doaibmabijuid háhkan dihtii eanet sáme gielat biebmoruovttuid. Dát bargu čuovvoluvvo jagi 2018.

Mánáidsuodjaluslága lávdegoddi buvtii ovdan odđa mánáidsuodjaluslága evttohusa čielggadusas NAČ 2016: 16. Evttohusa oasit mearriduvvojedje go Sturradiggi gieđahalai Prop. 169 L (2016–2017). Láhkanuppástusat sáhttet veahkkin sealluhit sámi mánáid giela ja kultuvrra mánáidsuodjalu-

sas. Mánáid- ja dásseárvodepartemeanta lea ráđđádallan Sámedikkiin dán barggu oktavuodas.

Njukčamánu 2017 Veahkaválddálašvuhtii ja traumáhtalaš stressii guoski riikkalaš máhttojuovddáš almmuhii raportta dan veahkaválddi ja traumáhtalaš streassa birra mii geavvá lagaš olbmuid gaskavuodain sámi guovlluin. Dát raporta lei dan barggu boadus maid Sámediggi ja Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeanta vuolggahedje.

Ráđdehusa viiddidanplánas veahkaválddi ja illásteami birra (2017–2021) doalaha ráđdehus iežas áigumuš geahččalit háhkat eanet dieđuid veahkaválddi ja illásteami birra sámi guovlluin, earret eará dutkamiin. Áššáiguoskevaš departemeantat čuovvolit dán ovttasráđiid.

Lagaš olbmuid gaskavuodaid veahkaválddálašvuoda vuosttildeaddji doaibmaplána (2014–2017) ii leat guston jagi 2017 maŋŋá. Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeanta lea dál árvoštallamin mo dan plána galggašii čuovvolit. Viidasat bargu veahkaválddálašvuoda vuosttildemiin lagaš olbmuid gaskavuodain galgá siskkildit doaibmabijuid mat leat sámi álbmoga várás.

Sámediggi oaččui jagi 2017 juolludussan 64 milj. ruvnnu Máhtodepartemeantta bušehtas. Lassin Sámedikki váikkuhangaskaomiide máhttojuovddáš mat ledje 43,3 milj. ruvnnu stuoru, geavahuvvo juolludus máksit Sámedikki bajáššadan- oahpahuossodaga hálldahuslaš goluid. Jagi 2017 juogadii Sámediggi earret eará 15,8 milj. ruvnnu mánáidgárdedoarjjan, 21 milj. ruvnnu oahpponeavvuide ja 3 milj. ruvnnu rekrutteremii sámi alit ohppui ja dutkamiin. Máhtodepartemeantta juolludus galgá leat mielde ruhtadeamen oahpahušulbmiliid Sámedikkis, ja dasa gullet maid oahpponeavvuid ráhkadeapmi ja buvttadeapmi sámi ohppiid várás. Dán rámma siskkobelalde galgá Sámediggi árvoštallat man ollu ruđat galget geavahuvvot oahpponeavvuid ráhkadeapmái sámi ohppiid várás.

Vuodđoskuvlla ja joatkkaskuvlla fágaodasteami oassin mearriduvvui jagi 2017 odđa oppalaš oassi oahppoplánaide (*Bajimus oassi – vuodđoahpahuš árvvut ja prinsihpat*). Oahppoplánaid bajimus oassi biddjojuvvo doibmii oktanaga fágaid odđa oahppoplánaiguin jagi 2020. Sámedikki ja Máhtodepartemeantta buori ja ovdáneaddji ovttasbargguin lea lihkestuvvan soahpat geatnegahtti árvodokumeantta hárrái mii lea norgalaš ja sámi oahpahušii oktasaš. Dokumeanttas čujuhuvvo earret eará dasa ahte sámi kulturárbi lea Norgga kulturárbbi oassi, ja man birra buohkat geat ožžot oahpahuš galget beassat oahppat. Viidáseappot daddjojuvvo ahte «Sámi skuvla galgá láchit dasa

vejolašvuoda ahte oahppit ožžot oahpahusa man vuodus leat sámi árvvut ja sámi giella, kultuvra ja servodateallin. Ulbmilparagrafa árvvut leat maiddá sámi árvvut ja gustojit sámi skuvllas. Dehálaš lea ahte sámi skuvllas lea oppa sápmái gullevaš perspektiiva ja álgoálbmotperspektiiva, ja dehálaš lea deattuhit dakkár ávnnaslaš ja vuoinjalas kulturárbbi nugo árbemáhtu ja -dieđu, duoji/duojev/duedtiem, ja sohka- bearašgaskavuodaid». Fágaid várás galget ráhkaduvvot bálddalaš ja ovtadássásaš oahppoplánat mat galget geavahuvvot sámi vuoddoahpahusas.

Čielggadusas NAČ 2016: 18 *Váibmogiella* evttohuvvojit viiddis rievdadusat mánáidgárdeláhkii. Nuppástuhttinárvalusat bohciidahttet gažaldagaid maid lea dárbu čielggadit dárkileappot.

Stuorradiggi lea gohččon ráddehusa árvoštallat galggašii go leat geatnegasvuolta addit mánáidgárdefálaldaga sámegillii go leat unnimusat logi máná gielddas mat dan háliidit, ja gielddain ge mat leat olggobealde sámegiela hálddašanguovllu, gč. Prop. 1 S (2013–2014) rievdadusa. Máhttodepartemeanta áigu čuovvolit ášši dalle go dat čuovvola raportta NAČ 2016: 18 *Váibmogiella*.

Ráddehus áigu, ovttasráđiid Sámedikkiin, arvvosmahttimiin oaččohit johtui mánggalágan doaibmabijuid ja nu nannet barggu sámegiela ovdidemiin. Ovttasbargu lea jođus gelbbolašvuoda ja rekrutterendoaibmabijuid hárrái, ja dasa gullá maid ođasmahttojuvvon gelbbolašvuodastrategiija áigodahkii 2018–2022 mii biddjojuvvui ovdan čakčat 2017. Stuorradiggi lea muđuid dáhtton ráddehusa evttohit rievdadusaid mánáidgárdeláhkii mat sihkkarastet ahte bargit almmolaš ja priváhta mánáidgárddiin hálddašit dárogiela, ja ahte bargit sámi mánáidgárddiin hálddašit sámegiela. Dán čuovvola departemeanta iežas láhka-barggus go čuovvola raportta NAČ 2016: 18 *Váibmogiella*.

Ođđa rámmaplána mánáidgárddi sisdoalu ja doaibmamušaid várás mearriduvvui cuoŋománu 24. beaivvi 2017, ja dat galgá doaibmagoahtit mánáidgárdejagi 2017–2018 álggu rájes. Máhttodepartemeanttas lea leamaš ovdáneaddji ovttasbargu Sámedikkiin rámmaplána bargguin. Ráddádallan čadahuvvui ja soahpan ođđa rámmaplána hárrái lihkoštuvai cuoŋománu 2017. Ođđa rámmaplána lei válmmaš davvi-, julev- ja lullisámegillii go mánáidgárddit doaibmagohte borgemánu 2017. Oahpahusdirektoráhtas lea ovdasvástádus bidjat doibmii mearriduvvon rámmaplána.

Sámi giellalávdegoddi dovddaha raporttastis NAČ 2016: 18 *Váibmogiella* fuolastuvvama go lea

nu heajos rekrutteren sámi alit ohppui. Erenomáš dárbu lea nannet ohppiid háhkama oahpaheaddjiohppui. Rekrutterenbargu gáibida mángga doaibmi viiddis ovttasbarggu. Máhttodepartemeanta, Giella- ja ođasmahttindepartemeanta, Sámi allaskuvla ja Sámediggi bovdejedje danne bargobádjái mii lágiduvvui geassemánu 2017 gielddaid, fylkkagielddaid, universitehtaid ja allaskuvllaid várás. Universitehta- ja allaskuvlaráđdi čuovvola dán barggu ulbmillaš doaibmabijui. Juovlamánu 7. beaivvi 2017 lágiduvvui bargobádjái Guovdageainnus ohppiid háhkama birra sámi oahpuide ja sámegiela oahpuide masa serve universitehta- ja allaskuvlaásahusaid, Sámedikki, Giella- ja ođasmahttindepartemeantta ovddasteaddjit, skuvlajodiheaddjit, oahpaheaddjit ja oahppit geat vázze joatkkaskuvlla.

Ráddehus álggahii jagi 2017 reviderejuvvon nájonalabušehtas guokte gáhččodoaibmabiju vai dohkkehuvvon oahpaheddjiid oassi lassánivččii. Ortnegat sáhttet maid movttiidahttit eanet sámegielalaš studeanttaid válljet sámi oahpaheaddjioahpu. Nubbi ortnet háhká dohkálaš oahpaheddjiid bargat Finnmárkku fylkka ja Romssa fylkka doaibmabidjoguovllus, 20 000 ruvdnosaš jahkásaš oahppoloatnageahpádusain. Nubbi ortnet mearkaša ahte sii guđet álget viđajahkásaš oahpaheaddjiohppui čakčat jagi 2017 dahje dan maŋŋil, ja geat barget unnimusat golbma jagi oahpaheaddjin oahpu maŋŋá, sáhttet ožžut loatnageahpádussan gitta 160 000 ruvnnu rádjai. Vuostamustá namahuvvon ortnet gusto dassá go nubbi ortnet doaibmagoahtá, oahpaheaddjioahpu čadahan oahpaheddjiid várás.

Ráddehus lea jagi 2018 juolludan oktiibuot 2,5 milj. ruvnnu lullisámegiela ja julevsámegiela ja kvenagiela oahpaheaddjiánŋiruššamii. Oahpahusdirektoráhta lea ožžon doaibmamuššan ovddidit ortnega. Ulbmiljoavkun leat dat oahpaheaddjit geat jo barget skuvllas, muhto geain váilu gelbbolašvuolta, ja geat ohcet oahpaheaddjiohppui mii lea vuoddoskuvlla várás. Nord universitehta lea jo ovddideamen oahpaheaddjioahpu lullisámi- ja julevsámi fálaldagaid. Ánŋiruššan boahtá dan guovtti gáhččodoaibmabiju lassin maid ráddehus čadahii jagi 2017 reviderejuvvon nájonalabušehtas ja maiddá lassin ortnegii mas dat studeanttat ožžot 50 000 ruvnnu rádjai loatnageahpádussan geat čadahit 60 oahppočuoggá dahje eanet sámegielas iežaset oahpaheaddjioahpu oassin dahje dan lassin. Sámediggi hálddaša maid sierra stipeandaortnega mii lea alit oahpu várás. Stipeandaortnega ulbmil lea oahpahit eanet mánáidgárde- ja vuoddoskuvlaoahpaheddjiid geain lea sámegiela ja sámekultuvrra gelbbolašvuolta.

Sámi allaskuvla oaččui jagi 2017 200 000 ruvnnu rekrutterendoaimbajuiide. Nord universitehta ja Romssa universitehta – Norgga árktalaš universitehta ožžo vel lassin 3,25 milj. ruvnnu rekrutteren- ja gealbudandoaimbajuiide jagi 2017. Rudat eai leat merkejuvnon sámi oahpuide, muhto guktot ásašusat fáallet sámegiela lohkamiid mat heivejit leat oahpaheaddjioahpu oassin.

Oktiibuot golbma čoahkkima dollojuvvojedje Sámedikkiin dieđuid juohkin dihtii barggu birra stuorradiggedieđáhusain mii lea alit oahpu kvalitehta birra. Sámediggi čuvgejuvvui árrat dieđáhusa bargoproseassa birra čoahkkimis odđajagemánu 2016. Dasto oaččui Sámediggi boragemánu 2016 diehtit man guhkás bargu lea joavdan ja mii váldolahkanemiid dieđáhusas lea. Sámediggái buktejuvvojedje ovdan dieđáhusa váldosisdoallu ja doaimbajijut odđajagemánu 2017.

2.6 Ráđđádallamat

Stáhtalaš eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš ráđđádallamiid bargovuogit lea dain dehálemos rámmavuogádagain okta mat sihkkarastet sápmelaččaide álbmotrievttálaš vuogiatvuoda searvat áššiide mat sidjiide gusket.

Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta lea ovttamielalaš Sámedikkiin das ahte ráđđádallamiid bargovuogit leat nannen stáhtalaš eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš ovttasdoaimma ja ovttasbarggu.

Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta neavvu stáhtalaš eiseválddiid ráđđádallanortnega birra. Čakčat jagi 2017 lágidii Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta seminára ráđđádallanortnega birra departemeanttaid ja dan vuollásaš orgánaid várás. Giddat jagi 2018 lágidii Sámediggi sullasaš seminára Sámediggi bargiid várás. Guktot seminárat lágiduvvojedje nu ahte Sámediggi ja departemeanttat besse lonohallat vásáhusaideaset.

Sámedikki jagi 2017 jahkedieđáhusas lea Sámediggi, nugo jagi 2016 ge, ráhkadan visogova čadahuvvon ráđđádallamiin. Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta ii kommentere bođu logahallamiid Sámedikki visogovas.

2.6.1 Ráđđádallanvugiid geavaheapmi

Šiehtadus stáhtalaš eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš ráđđádallanvugiid hárrái vuolláičállojuvvui

miessemánu 2005. Ráđđádallamat galget leat duodalaččat ja galget čadahuvvot ovttamielalašvuoda ulbmiliin. Váldovásáhus lea ahte ráđđádallamat dađistaga čadahuvvojit buorebut. Sihke Sámediggái ja eiseválddiide lea ávkkálaš ahte sii ovttasrádiid geahččalit soahpat áššiin mat sáhttet guoskat sámiid beroštumiide. Ráđdehus oaidná ahte ráđđádallama bargomeanut leat dagahan ahte sámi servodaga dili ja dárbbuid áddejupmi lea buorránan.

Eiseválddiin lea geatnegasvuolta ráđđádallat Sámedikkiin go lea áigumuš mearridit odđa lágaid dahje álggahit hálddahušlaš doaimbajuiid mat njuolgga sáhttet váikkuhit sámiid beroštumiide. Go čielggaduvvo dan birra váikkuhuvvojit go sámiid beroštumit ja mo dat váikkuhuvvojit, de lea dehálaš ahte guoskevaš eiseváldi ja Sámediggi bures gulahallet. Eiseválddit atnet dehálazžan Sámedikki árvoštallama das mo áššit njuolgga sáhttet čuohtat sámiide ja sámi beroštumiide, nu ahte čuožžila ráđđádallangeatnegasvuolta.

Mávssolaš lea buorre gulahallan Sámedikkiin dakkár ge áššiin main ii leat ráđđádallangeatnegasvuolta. Mánnga departemeantta leat ásašan bissovaš deaivvadandilálašvuodaid Sámedikkiin. Dákkár bastevaš deaivvadeamit dagahit sihke Sámediggái ja departemeanttaide ávkkálaš oaivilonohallama ja nannejit departemeanttaid ja Sámedikki ovttasbarggu.

Sámi vuogiatvuodálávdegoddi lea almmolaš čielggadusas NAC 2007: 13 *Odđa sámeriekti* evttohan sierra lága áššemeannudeami ja ráđđádallamiid birra. Ráđdehus lea ráđđádallan Sámedikkiin ja Norgga Boazosápmelaččaid Riikkaserviin Sámi vuogiatvuodálávdegotti árvalusa čuoovvleami birra. Ráđdehusa áigumuš lea nannet ráđđádallangeatnegasvuoda sámelága sierra kapihttalas. Jus Sámedikki dievasčoahkkin lea miehtan evttohussii, de ovddida ráđdehus propošišuvnna Stuorradiggái ovdal geasi 2018.

Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta

r á v v e :

Ráva Gielda- ja ođasmahttindepartemeanttas geassemánu 22. beaivvi 2018 Sámedikki jagi 2017 doaimma birra sáddejuvvo Stuorradiggái.

Dingomis publikašuvnna

Almmolaš ásašusat:

Departemeanttaid sihkkarvuoda- ja bálvalusorganisašuvdna

Interneahtta: www.publikasjoner.dep.no

E-poasta: publikasjonsbestilling@dss.dep.no

Telefovdna: 22 24 00 00

Priváhta suorgi:

Interneahtta: www.fagbokforlaget.no/offpub

E-poasta: offpub@fagbokforlaget.no

Telefovdna: 55 38 66 00

Publikašuvnnat leat maiddái gávdnamis

www.regjeringen.no

Departemeanta ovdanbuktá davvinorgalaš dahje sámi dáiddára
dáiddabarggu ovdasiiddus mii lea jahkásaš stuoradiggedieđáhusas
Sámedikki doaimma birra.

Dán jagi dáiddár lea Kenneth Hætta

Gova namma lea: Gathering

Deaddileapmi: 07 Aurskog AS – 06/2017

